

Elwira Mikulska

Uniwersytet w Białymstoku

OPRAH WINFREY, CZYLI KOBIETA GLAMOUROUS XXI WIEKU

Oprah Winfrey – a glamorous woman of the 21th century

Abstract

The study strived to demonstrate the presentation of a glamorous woman as an authority in present day American society. The main character of this paper is an enchantress, full of brightness, splendor and the first Afro-American woman who has earned more than one billion dollars at the age of 49. She occupies a prestigious place on the list of the richest people in the world. Oprah Winfrey's personality was the crucial reason for her being the most influential woman of the world as confirmed by the latest research and public polls. In addition, Oprah Winfrey is an admired, charming and alluring Afro-American woman who creates a new world in media.

Jeśli więc wszystko nie sprowadza się do powrotu w przeszłość, to wiek XXI albo stworzy świat nowy, z nowym sposobem życia, z nową ludzkością, albo przyniesie kres czasów, ogólną katastrofę. W obu przypadkach oznacza to apokalipsę w jednym bądź drugim znaczeniu tego słowa: olśnienie lub koniec świata.

Jean-Paul Roux, *Kobieta w historii i micie*

Etymologia słowa *glamour*, oznaczającego urok, wdzięk, powab, atrakcyjność, czar, splendor, prestiż, blask¹ jest niezwykle interesująca. Słowo *glamour* pochodzi od szkockiego terminu *gramarye* (magia, czar). Powszechnie znane słowo *glamour* przeszło wiele znaczących zmian na płaszczyźnie słowotwórczej, do momentu uniwersalnie używanego słowa *glamour*. Źródło tego słowa wiąże się z łacińskim leksemem *grammatica*, który jest transliteracją greckiego słowa *grammatice* (*grammar*). Inne słowa o tym samym rdzeniu to słowa: *glamour*, *glamorous*, *glamorize*, *grammar*, *grammatical*, *grammatic*².

Przedmiotem moich rozważań jest wizerunek kobiety *glamorous* na przykładzie wyzwolonej, czarnoskórej Amerykanki – Opry Winfrey – prezenterki telewizyjnej, aktorki, jednej z najbardziej wpływowych kobiet na świecie, a także jednej z najbogatszych Afroamerykanek XX wieku. Jest ona przedstawicielką epoki, w której zaszły rewolucyjne zmiany dotyczące sytuacji kobiet w życiu rodzinnym, społecznym oraz politycznym.

Na współczesny obraz kobiety *glamorous* miało wpływ wiele czynników i wydarzeń minionego wieku. Należą do nich między innymi emancypacja kobiet – rodzące się i rozprzestrzeniające się od XIX wieku fale feminizmu i walka o prawa kobiet do działalności w życiu politycznym, społecznym i zawodowym, a także II wojna światowa, która sprawiła, że kobiety były zmuszone, głównie z powodów ekonomicznych, do wypełniania wielu zadań do tego czasu prypi-

¹ W. Kopalinski, *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych*, <http://www.slownik-online.pl/kopalinski>, [dostęp: 13.01.2015].

² *Etymology Online Dictionary*, <http://www.etymonline.com>, [dostęp: 13.01.2015].

sanych mężczyznom³. Po zakończeniu wojny kobiety powróciły do wzoru „kobiety jaskiniowej”⁴ – kobiety kładły nacisk na macierzyństwo i sprawowały opiekę nad swoim domem, były oddane mężom i realizowały się jako żony i matki, lecz nie trwały w tym kulcie macierzyństwa zbyt długo. Następnie wskutek procesów emancypacyjnych kobiety stały się silne i waleczne, co jest fenomenem typowo amerykańskim⁵, ponieważ to w Stanach Zjednoczonych kobiety jako pierwsze walczyły o uzyskanie pełni praw w życiu publicznym. Bohaterka moich rozważań była pod silnym wpływem rewolucyjnych działań emancypacyjnych i feminizacyjnych oraz ducha jej epoki – czasów, w których urodziła się i dorastała, a także kształtowała się jej osobowość.

Oprah Winfrey budzi powszechny zachwyt, jest czarująca i pełna blasku – stanowi wzór godny naśladowania, stała się współczesnym wzorcem kobiety *glamorous*. Spróbuję się zastanowić i zaprezentować na czym polega jej fenomen.

Jean-Paul Roux w swoich badaniach przywołuje tezę Pascala, który stwierdza, że „to, co nazywamy pięknnością, dyktuje moda, a często kraj”⁶. Roux wskazuje również, że nie można potwierdzić istnienia jednego, powszechnie uznawanego kanonu kobiecej urody, ponieważ każdy kraj, grupa etniczna doceniają w kobiecie inne cechy osobowości lub wyglądu zewnętrznego⁷. Ideał piękna kobiety jest zmienny w przestrzeni i w czasie, a główny wpływ na te zmiany mają względy kulturowe, religijne oraz ideologiczne.

Kanon kobiecego piękna zmieniał się znacząco na przestrzeni wieków. Rola kobiety w życiu społecznym również ulegała zmianie. Niezmiernie ważnym w kobiecym świecie okazał się wiek XX, wówczas nastąpiła rewolucja obyczajowa, która pozwoliła kobietom na pełną emancypację. Natomiast w dzisiejszym świecie granice pomiędzy męż-

3 A. Paczeński, *Transformacja oczekiwań kobiet i wobec kobiet w Stanach Zjednoczonych w latach 1945–1968*, [w:] *Oczekiwania kobiet i wobec kobiet*, red. B. Płonka-Syroka, Warszawa 2007, s. 131.

4 Margaret Mead użyła tego terminu względem kobiet powracających na początku lat 60. do kultu kobiecości.

5 I. C. Pogonowski, *Silna kobieta w USA?*, <http://www.pogonowski.com>, [dostęp: 13.01.2015].

6 J.-P. Roux, *Kobieta w historii i micie*, przeł. B. Szczepańska, Warszawa 2010, s. 194.

7 Tamże, s. 194.

czynniami, a kobietami stają się coraz bardziej transparentne. Z uporem dążymy do zatarcia tych różnic, nie zważając na późniejsze konsekwencje. Kobieta staje się bardziej samodzielna, ale czy czuje się wyzwolona? Pozostaje mieć nadzieję, że obowiązki, plany oraz cele, które realizuje współczesna kobieta – prowadzenie domu, rodzina, kariera, praca – nie doprowadzą do tego, że poczuje się jeszcze bardziej zniewolona niż przed emancypacją. Roux, dążąc do syntezy rozważań na temat kobiety w historii i współczesnej kulturze, stwierdza, że:

Usiłujemy dziś zacierać te różnice [pomiędzy kobietą, a mężczyzną] częściową feminizacją mężczyzn z jednej strony, z drugiej niemal całkowitą maskulinizacją kobiet - z przyczyn praktycznych, często ekonomicznych. [...] Kobieta nie podlega już mężczyźnie – ani mężowi, ani ojcu od chwili pełnoletności – i może się uniezależnić od rodziny: jest samodzielna finansowo i nieskrępowana obyczajowo⁸.

Ponadto na szczególną uwagę zasługuje również problem związany z transformacją oczekiwań kobiet i wobec kobiet na Zachodzie. Wracając do historii, to na Zachodzie, szczególnie w Stanach Zjednoczonych i w Wielkiej Brytanii kobieta stała się bardzo szybko, bo już w pierwszej połowie XIX wieku kobietą wyzwoloną, czyli niezależną, podejmującą pracę zawodową i studiującą, a także wstępującą w pierwsze zorganizowane związki kobiet. Druga wojna światowa wymusiła na Amerykankach podejmowanie funkcji i ról typowo męskich w społeczeństwie, z których po wojnie nie chciały zrezygnować. Nacisk na kobiety jednak nie ustawał – powstawało coraz więcej publikacji zachęcających i nawołujących do odstąpienia ponownie ról, pełnionych w czasie wojny przez kobiety, mężczyznom. Henry Albert Bowman, autor publikacji *Małżeństwo dla współczesnych*, podejmował starania dotyczące kreowania i głoszenia jedynej drogi do spełnienia się kobiety, jaką miało być życie w małżeństwie⁹. Psychoanalityczka Marynna F. Farnham i socjolog Ferdinand Lundberg, w publikacji wydanej w 1947 roku *Kobieta współczesna – zagubiona płeć*, rozważając problem związany z zanikaniem kobiecości, przekonywali, że praca zawodowa i wyższe wykształcenie powodują u kobiet zanik kobiecości,

⁸ Tamże, s. 12.

⁹ Zob. H. A. Bowman, *Marriage for Moderns*, New York and London 1942.

prowadzący do nieudanego życia rodzinnego, unieszczęśliwienia kobiet zagrażającego dobru całego społeczeństwa¹⁰.

Zmiany sytuacji kobiet na Zachodzie nie zawsze przebiegały w sposób rewolucyjny. Amerykanki dekady lat 50. i 60. XX wieku pracowały głównie w 20 zawodach uznawanych za typowo kobiece. Były to m.in.: sekretarka, maszynistka, służba domowa, nauczycielka, urzędniczka, pielęgniarka, telefonistka. Kobiety, które były za bardzo zaangażowane w pracę zawodową, zwalniano. Uważano, że kobieta powinna być utrzymywana przez męża. Wobec tego, małżeństwo było niezbędne do egzystencji kobiety, a one same szczególnie starały się o względy mężczyzn¹¹. Istotą kobiecości w tamtych czasach było posiadanie rodziny, bycie żoną, matką, gospodynią domową, a związek małżeński miał sprawiać, że kobieta osiągała pełnię szczęścia oraz czuła się całkowicie spełniona.

Po wielu latach nadmiaru domowych obowiązków przypisanych kobietom – a tym samym znalezienia się poza nawiasem liczącego się świata – nastąpił czas powołania nowej, bardziej radoszej ideologii kobiety. Anna Pacześniak wyjaśnia, że kobiety „skoro muszą pozostawać w domu, niech czerpią z tego radość intensywniejszą od tej, która daje świadomość dobrze spełnionego obowiązku”¹². Kobieta, nie czując się spełniona, wypełniając rodzinne i małżeńskie obowiązki, podejmuje próbę dokonania rewolucyjnych zmian w życiu zarówno rodzinnym, społecznym, jak i politycznym. Podstawę zmian dotyczących oczekiwań kobiet i wobec kobiet zwykle stanowi kultura. Pacześniak wysuwa także wniosek, że tuż po drugiej wojnie kobiety nie były przygotowane na to, by po tak wielu latach wreszcie wyjść z cienia mężczyzny, błyszczyć i olśniewać blaskiem. Wedle opinii Pacześniak:

Istniejący społeczny podział ról poddany został pełnemu przewartościowaniu: to nie mężczyznom, lecz kobietom przypada lepsza częśćka we wspólnym przedsięwzięciu, jakim jest życie społeczne. Do kobiet puszcza się jakby oko: Nie wierzy, że tego nie można zmienić – przecież to kultura decyduje o tym, co przypada

¹⁰ Zob. M. F. Farhnam, F. Lundberg, *Modern Women – The Lost Sex*, New York 1947.

¹¹ A. Pacześniak, dz. cyt., s. 131.

¹² Tamże, s. 133.

w udziale mężczyznom, a co kobietom – ale nie chcecie tego zmienić. Trzymajcie się tradycji, ponieważ jest dla was korzystniejsza, pozwala budować świat wartości na tym, co jest wam dane z natury – na tworzeniu¹³.

W 1957 roku Betty Friedan odkryła, że 89% kobiet dokładnie spełniających kryteria szczęśliwej amerykańskiej gospodyni domowej, nie czuje się szczęśliwymi. Objawem tego były zaburzenia postaw życiowych. W 1961 roku John Kennedy, troszcząc się o pozycję kobiet na rynku pracy i w sferze publicznej, powołał Komisję do Zbadania Statusu Kobiet – The President's Commission on the status of women. Z raportu wynikało, iż kobiety na pełnym etacie zarabiają 60% tego, co mężczyźni¹⁴.

Na początku lat 60. XX wieku nastąpił bunt Amerykanek, w rezultacie którego zmienił się zakres wzorców dotyczących zachowań seksualnych. Wiele młodych dziewcząt uległo wpływowi rewolucji seksualnej. Seks przedmałżeński przestał być traktowany jako coś niemoralnego. Dziewczeta tworzyły kontr- i subkulturowe ruchy młodzieżowe. Znaczna część młodych kobiet odchodziła od przykładu własnych matek, ponieważ ujrzały one swoje życie w nowym świetle. W związku z tym, te świadome swoich praw kobiety zanim stały się żonami lub matkami, jeśli w ogóle którakolwiek z nich miała plany na przyszłość związane z założeniem rodziny, udawały się najpierw do college'u. W 1963 roku, po wydaniu książki Betty Friedan *The Feminine Mystique*, nazywanej biblią feminizmu, znaczna część kobiet zmieniła swoje poglądy. Autorka podała recepty na poprawę sytuacji kobiet amerykańskich. Według Betty Friedan, wszystkie kobiety powinny pracować na równi z mężczyznami we wszystkich zawodach. Nie powinien istnieć taki zawód, w którym kobieta nie mogłaby pracować. Ponadto twierdziła ona, że jedyne dostrzegane różnice pomiędzy kobietą a mężczyzną są obecne w sferze genitalno-fizjologicznej, a wszystkie talenty i możliwości mamy takie same. Zmienić swoje życie mogą tylko one same¹⁵. Należy podkreślić, iż w tamtym okresie były to poglądy rewolucyjne.

13 Tamże, s. 134.

14 *American Women Report of the President's Commission on the status of women* 1963, Washington 1963, s. 28.

15 Zob. B. Friedan, *The Feminine Mystique*, New York 1963.

W latach 70. zaczął działać, m.in. *Ruch Literacki – Women's Movement* – promujący twórczość czarnych pisarek. W roku 1982 powstała czarna feministyczna powieść – *Kolor purpury* – autorstwa Alice Walker¹⁶, wyróżniona później Nagrodą Pulitzera. Na podstawie powieści nakręcono film, w którym jedną z głównych ról zagrała bohaterka niniejszej pracy – Oprah Winfrey. Film prezentuje różnorodne relacje pomiędzy bohaterami: miłość lesbijską, kazirodztwo oraz okrutną przemoc mężczyzn wobec kobiet.

Zgromadzone dane dotyczące obecnej sytuacji kobiet na Zachodzie ukazują, iż współcześnie kładzie się duży nacisk na indywidualizm, na zaangażowanie społeczne. Obecnie również coraz częściej mówi się o problemie tzw. *unmarried America*¹⁷. Około 100 milionów dorosłych osób w USA nie jest w związku małżeńskim. Liczba ta ciągle wzrasta. Aż 36% Afroamerykanów w wieku 25 lat i starszych nie zawarło małżeństwa, a stereotyp młodych matek również zanika. Coraz więcej osób opóźnia swój wiek, w którym zawiera związek małżeński. Natomiast z każdym rokiem rodzi się więcej nieślubnych dzieci, w USA stanowią one 37%. Ponad 30 milionów Amerykanów mieszka samotnie, a 12 milionów mieszka z partnerem bez ślubu¹⁸. Dominuje moda na samotność lub przyjaźń z dodatkową korzyścią, tzw. związek *FWB* (*friends with benefits*). Podkreślając istotę problemu, należy zwrócić uwagę, że w USA ponad połowa studentów deklaruje, że ma za sobą taki układ¹⁹.

Dążąc do syntezy rozważań dotyczących kolejnych fal feminizmu można stwierdzić, że ruchy feministyczne pozwoliły kobietom wyzwolić swoje emocje, zmienić tradycyjne wyobrażenia na temat ról i zadań, zarówno kobiecych, jak i męskich, podjąć różnorodne działania, mające również ogromny wpływ na nowy wzorzec współczesnej kobiety *glamorous* XXI wieku.

¹⁶ I. Penier, *Literatura etniczna i kobiety*, <http://www.dspace.uni.lodz.pl>, [dostęp: 30.10.2014].

¹⁷ Zob. <http://www.unmarriedamerica.org> (dane na 2006 rok), [dostęp: 30.10.2014].

¹⁸ Badania Pew Research Center 2010, <http://www.pewresearch.com>, [dostęp: 30.10.2014].

¹⁹ J. Derkaczew, *Przyjaciel z łózkowym bonusem*, „Wysokie Obcasy” 2009, nr 16 (519), s. 38-45.

Bohaterką mojego artykułu jest Oprah Winfrey, która wpisuje się w kanon kobiet *glamour* współczesnych czasów. Ta Afroamerykanka przełamała wszelkie dotąd panujące stereotypy popierając nowe ideologie dotyczące oczekowań kobiet i wobec kobiet, związane z możliwością spełniania się kobiet w życiu zawodowym i realizacji kariery zawodowej oraz zajmowania znaczących pozycji w polityce i w życiu społecznym.

Oprah Gail Winfrey urodziła się 29 stycznia w 1954 roku w Kosciusko, w stanie Mississippi²⁰. Dorastała na farmie, wraz ze swoją babcią, w niezbyt zamożnej, ale wykształconej rodzinie. Swoją sukces zawdzięcza najbliższemu krewnym, a przede wszystkim swojej babci, która nauczyła ją wszystkiego, czego najbardziej potrzebowała w swoim życiu – nauczyła ją czytać zanim Oprah skończyła 3 lata oraz nauczyła ją otwierania się na wszystkie możliwości, które oferuje ludziom świat, tak sama wspomina w jednym z dostępnych w sieci wywiadów. Już jako mała dziewczynka recytowała *Biblię* w kościele, jak sama mówi o sobie „Niektórzy ludzie są znani ze śpiewania, ja z recytacji i mówienia”. Zanim jeszcze poszła na studia została aktorką²¹. Od młodszych lat była niezwykle utalentowana. Spostrzegawczy widzowie zauważają kilka rodzajów jej głosu, którymi się posługuje. Wiedzą, kiedy jest zła, zabawna, poważna lub empatyczna²².

Po trudnym okresie dojrzewania w rodzinnej miejscowości, w 1972 roku Oprah Winfrey została czarną miss Tennessee²³, a następnie rozpoczęła pracę w radiu WVOL²⁴. John H. Heidelberg zapisał się w życiu młodej Afroamerykanki jako odkrywca jej talentu. W 1970 roku zapoczątkował on edycję programu radiowego prowadzonego przez mało doświadczonych studentów z East High School, dając szansę rozwoju, zdobycia stażu i doświadczenia młodym osobom oraz możliwość dalszej pracy w radiu WVOL. Praca radiowej prezenterki, którą Oprah Winfrey rozpoczęła tuż po wygraniu konkursu miss, pozwoliła na dalszy rozwój jej kariery. W 1973 roku Oprah ukończyła Tennessee State

²⁰ *Oprah Winfrey*, <http://www.biography.com>, [dostęp: 15.10.2014].

²¹ <http://www.achievement.org>, [dostęp: 17.10.2014].

²² L. L. Haag, *Oprah Winfrey: The Construction of Intimacy in the Talk Show Setting*, „The Journal of Popular Culture” 1993, vol. 26, s. 115.

²³ A. L. Hankin, *Summary Outline of Oprah Winfrey's Accomplishments*, 2011, <http://www.docstoc.com>, [dostęp: 17.10.2014].

²⁴ WVOL – stacja radiowa w Nashville, Tennessee, USA.

University w dziedzinie retoryki i sztuki wystąpień, tym samym została pierwszą czarnoskórą kobietą w zespole pracowniczym WTVF-TV²⁵. Praca prezenterki lokalnych wiadomości telewizyjnych miała znaczący wpływ na to, jak obecnie jest postrzegana Oprah Winfrey.

W 1976 roku Oprah Winfrey przeprowadziła się do Baltimore. Rozwijając się zawodowo, rozpoczęła pracę w kolejnej telewizji. Przez osiem lat gościła na antenie w programie *People Are Talking – Ludzie rozmawiają*. W 1983 przeprowadziła się do Chicago²⁶. Następnie gościła w kanale telewizji Chicago, gdzie prowadziła już własny, poranny, półgodzinny show – *A.M. Chicago*, później nazwany *The Oprah Winfrey Show*. Program Opry zdobył popularność wśród 10 milionów widzów w całym kraju. Był emitowany w 120 kanałach telewizyjnych²⁷. Pozwoliło to Oprze na zdobycie serc znacznej części publiczności. Jej popularność znacząco wzrosła, a program w rankingach popularności z miejsca ostatniego trafił na pierwsze miejsce na liście. W 1986 *The Oprah Winfrey Show* dał jej pierwsze 30 milionów dolarów. Sukces, jaki odniosła w mediach, wpływał jednocześnie na popularność Opry w świecie filmu²⁸. W rezultacie wzrost popularności młodej i charyzmatycznej czarnoskórej kobiety zaowocował rolą w filmie *The Color Purple* (1985)²⁹. Później na Broadway'u zagrała jeszcze w musicalu o tej samej nazwie. Jako aktorka była również słyszana w filmach animowanych, m.in. w: *Charlotte's Web*, *Bee Movie* i *The Princess and the Frog*³⁰. Zagrała zarówno w filmach kinowych, jak i w wielu serialach telewizyjnych. Do ról kinowych należą m.in.: *Kamerdyner* (2013) jako Gloria Gaines, *Księżniczka i żaba* (2009) jako Eudora, *Film o pszczołach* (2007), *Pajęczyna Charolotty* (2006), *Emmanuel's Gift* (2005), *Brothers and Borderland* (2004), *Pokochać* (1998) jako Sethe. Do ról telewizyj-

25 News Channel 5; Kanał telewizyjny w Nashville, Tennessee, USA; na kanale są dostępne lokalne wiadomości, miejscowej produkcji programy, prognoza pogody.

26 K. Kelley, *Oprah. A Biography*, New York 2010, s. 7.

27 Program syndykowany – sprzedawany metodą stacji po stacji.

28 *Oprah Winfrey*, <http://www.biography.com/people/oprah-winfrey-9534419>, [dostęp: 15.10.2014].

29 Film przedstawia historię czarnoskórej kobiety, w przeszłości gwałconej przez ojca, następnie będącej ofiarą przemocy swojego męża. Reżyserem filmu jest Steven Spielberg, <http://www.filmweb.pl>, [dostęp: 30.10.2014].

30 Academy of Achievement, <http://www.achievement.org>, [dostęp: 15.10.2014].

nych należą, m.in. : *Gotowe na wszystko* (2005) jako Karen Stouffer, *The Women of Brewster Place* jako Mattie Michael (1989).

W 1987 roku Oprah otrzymała pierwszą nagrodę *Emmy* za najlepszy show poświęcony rozmowom na różne tematy i problemy dotyczące społeczeństwo. W 1995 roku ponownie otrzymała nagrodę *Emmy Award* za prowadzony przez nią i szczególnie wyróżniający się *talk show*³¹. Zdobyta nagroda była motywacją do poszerzenia obszaru działalności Opry. Wówczas podjęła ona decyzję o rozpoczęciu aktywności w Internecie, gdzie utworzyła stronę *Oprah Online* na AOL. Można tam było znaleźć informacje dotyczące między innymi jej show, wydawanych autorskich publikacji oraz wiele kobiecych porad życiowych. Dzięki współpracy z telewizją ABC, Oprah Winfrey stała się pierwszą kobietą i jedyną czarnoskórą kobietą zajmującą najwyższe miejsce na listach „Forbes’a”³² wśród 400 najbogatszych Amerykanów. W 1996 roku Oprah otrzymała kolejną, prestiżową nagrodę *George Foster Peabody’s Individual Achievement Award*³³.

Oprah Winfrey jest autorką i współautorką wielu książek m.in.: *A Journal of Daily Renewal: The Companion to Make the Connection* (Bob Greene) oraz *Uncommon Wisdom of Oprah Winfrey: A Portrait in Her Own Words* (Bill Adler). Ponadto ogromnym sukcesem okazał się magazyn „O: The Oprah Magazine”³⁴. Magazyn jest poświęcony praktycznym poradom, np. jak żyć dłużej i być silniejszym, co należy zrobić, aby szczęśliwie spędzić wakacje, jak zmienić swoje życie na lepsze. Magazyn jest odpowiedzią na codzienne problemy amerykańskiego społeczeństwa, a szczególnie amerykańskich kobiet.

Magazyn „Forbes” zaprezentował Winfrey jako najbogatszą czarnoskórą kobietę XX wieku i jedyną na świecie, która przez trzy kolejne lata dominowała na listach najbogatszych. W 2005 roku została ona ogłoszona przez magazyny „Time” i „Life” za jedną spośród 100 naj-

³¹ A. L. Hankin, *Summary Outline of Oprah Winfrey’s Accomplishments*, 2011, <http://www.docstoc.com>, [dostęp: 27.10.2014].

³² Amerykański dwutygodnik o tematyce biznesowej, założony przez B. C. Forbessa. Przedstawia m.in. informacje o światowych liderach w świecie biznesu.

³³ Nagroda przyznawana za wybitne osiągnięcia w telewizji, radiu i internecie.

³⁴ Miesięcznik publikowany od 2000 r. Od 2010 r. jako pierwszy magazyn dostępny również w wersji elektronicznej przeznaczonej dla czytelników używających iPada.

bardziej wpływowych ludzi na świecie. W tym samym roku „Business Week”³⁵ wyróżnił ją jako najlepszą filantropkę w amerykańskiej historii. Była pierwszą czarnoskórą kobietą mianowaną przez „Business Week” w tej kategorii.

Oprah Winfrey jest aktywistką działającą w wielu obszarach życia społecznego. Jest założycielką The Oprah Winfrey Leadership Academy for Girls w pobliżu Johannesburga, w Ameryce Południowej. Stworzenie organizacji, która rozpoczęła swoją działalność w 2007 roku, kosztowało ją 40 milionów dolarów. Oprah lubi pomagać potrzebującym i okazywać wielką serdeczność innym ludziom. Największy i najbardziej sławny gest hojności, który okazała swoim wiernym fanom i lojalnym widzom miał miejsce podczas świętowania rozpoczęcia jej dwudziestego sezonu w krajowej telewizji. Wówczas prezenterka podarowała każdej osobie siedzącej na widowni w studiu telewizyjnym samochód Pontiac.

Oprah Winfrey działa aktywnie nie tylko na antenie, ale również poza telewizją. Jest właścicielką i współwłaścicielką wielu korporacji m.in.: *The Oxygen Network*, *O Magazine*, *Harpo Studio*, *Harpo Productions*, *Harpo Films*, *Harpo Print*, *Harpo Video*, oraz *Oprah Winfrey Network*³⁶. Pozwala jej to na skupianie ciągłej uwagi mediów na swojej osobie. Oprah jest właścicielką dużego majątku. Obecnie mieszka w Chicago, posiada domy w Montecito (stan Kalifornia) i w Maui na Hawajach. Magazyn „Forbes” ocenił wartość jej majątku na 2,7 miliarda dolarów USA³⁷. Jest ona pierwszą czarnoskórą miliarderką na świecie oraz najwięcej zarabiającą prezenterką w Stanach Zjednoczonych.

Wiele osób obecnie poszukuje prostych wskazówek, jak szybko zdobyć fortunę czy osiągnąć błyskawiczny sukces w obecnym szaleńczym pędzie. Wyrażona przez Oprah Winfrey opinia na dany temat, dotycząca osoby, produktu lub nawet sztuki, odnajduje swoje odzwierciedlenie w życiu codziennym, wpływając na sprzedaż rekomendowanego przez nią produktu, oglądalność programów i poparcie

³⁵ Tygodnik biznesowy, wydawany od 1929 r. w Nowym Jorku, USA.

³⁶ A. L. Hankin, *Summary Outline of Oprah Winfrey's Accomplishments*, 2011, <http://www.docstoc.com>, [dostęp: 15.10.2014].

³⁷ Dane na 2008 r. Na dzień 2.11.2014 r. „Forbes” szacuje majątek Opry na 3 miliardy dolarów.

ideologii. W 2008 roku, popierając kandydaturę Baracka Obamy, Oprah wzięła udział we wspólnej kampanii promującej kandydaturę senatora na prezydenta USA. Uważa się, że udział Opry i jej wsparcie jako głosu „decyzyjnego” opinii publicznej w wiecach wyborczych kampanii prezydenckiej miały znaczący wpływ na wyniki głosowania obywateli. Za inny przykład może również posłużyć choroba wściekłych krów, która wybuchła w 1996 roku. Oprah odniosła się wówczas negatywnie do hamburgerów i wyraziła obawę dotyczącą spożywania tego rodzaju mięsa. Niebawem zanotowano znaczny spadek w obszarze sprzedaży wołowiny, co spowodowało ogromne straty na rynku. Oprah Winfrey została oskarżona o spowodowanie strat w hodowli i przemyśle spożywczym. Sąd jednak oczyścił prezenterkę z zarzutów³⁸. Innym przykładem jest film *Narzeczony mimo woli* (2009), który prezentuje również, jak duży wpływ ma Oprah na amerykańskie społeczeństwo. Główna bohaterka (Margaret Tate) ma za zadanie sprzedać w dużym nakładzie niecieszącą się zbyt wielkim zainteresowaniem książkę. Wierzy, że tylko rozmowa z Oprą może jej w tym pomóc. Postanawia umówić się na spotkanie z prezenterką i przekonać ją, aby w swoim programie dokonała promocji książki i wydała pozytywną recenzję.

Wiele wydarzeń w świecie medialnym spowodowało, że Oprah została uznana za kobietę odgrywającą dużą rolę w tworzeniu opinii publicznej. Umożliwiają jej to zdobyta sława, zaufanie, wiele poprzednich działań zakończonych sukcesem. Z łatwością kreuje ona nowy świat w mediach, jest autorytetem prezentującym wiele nowych wzorów zachowań – jest bohaterką, celebrytką i idolem naszych czasów. Ryszard Necel przedstawia problem w szerszym kontekście:

Bohater naszych czasów, celebryta czy idol ma właśnie rozpalać nasze pragnienia, być ich spersonalizowanym świadectwem. Trudno jednak, aby przez dłuższy czas zawitał w naszej zbiorowej wyobraźni. Jest on zazwyczaj bohaterem jednego sezonu, szybko schodzi z piedestału, ustępując miejsca nowym. System gwiazd cechuje zatem szczególnie prezentyzm, są produktem medialnej maszyny i funkcjonują w niej tak długo, jak pozwala na to reżyser medialnego spektaklu³⁹.

³⁸ Academy of Achievement, <http://www.achievement.org>, [dostęp: 29.10.2014].

³⁹ R. Necel, *Celebryta jako autorytet? Czyli, kto jest herosem w popkulturowej rzeczywistości*, [w:] *Mit autorytetu, autorytet mitu*, red. J. Sieradzan, Białystok 2009, s. 258.

Wielość gwiazd i gwiazdeczek w świecie popkulturowym sprawia, że, stosując różnorodne praktyki oraz realizując nowe strategie, kreują one nowy świat w mediach, co pozwala im na zdobycie chociażby chwilowego zainteresowania społeczeństwa. Jak podaje Necel, należą do nich m.in.: taktyka transgresyjności polegająca na wywołaniu szoku u widza/czytelnika, taktyka Goffmanowska – prezentująca fuszerki i sztuczki, ukazująca różnorodność masek, które nakłada aktor/celebryta, dzięki czemu zyskuje widownię oraz taktyka „składania odbiorcy oferty wymiany zainteresowania” – polegająca na ukazaniu wysiłku włożonego w stworzenie najbardziej wartościowego produktu, który jest oferowany konsumentowi⁴⁰. Oprah wielokrotnie stosowała różnorodne taktyki i sztuczki, wywoływała zaskoczenie i szok u widzów, między innymi zwracając się ze swoich problemów z dzieciństwa, a także obdarowując publiczność drogimi prezentami. Składała także swoim wiernym fanom ofertę „wymiany zainteresowania” – chętnie opowiadała w wywiadach i programach o swojej drodze do kariery, o tym ile przeszkód musiała pokonać, aby być tą osobą, którą jest obecnie i aby móc osiągnąć to, co w tej chwili posiada.

Oprah Winfrey zarówno kreuje nowy świat w mediach, jak i ulega kreacji swojego wizerunku poprzez środki masowego przekazu. Niewątpliwie jest ukazywana jako kobieta idealna, nie w znaczeniu „bez zauważalnych wad”, ale jako kobieta, która te wady posiada, akceptuje bądź podejmuje walkę z samą sobą, ze swoimi słabościami. Wedle opinii Necla: „Nie mamy możliwości samemu zaistnieć w rzeczywistości medialnie zapośredniczonej, szukamy więc przystających do nas reprezentantów, tak zwanych «normalsów», dzięki którym jak w zwierciadle, przeglądamy swoje jednostkowe biografie”⁴¹.

We współczesnych czasach, w których jest szczególnie zauważalna dewaluacja pojęcia autorytet, jego rola nadal pozostaje bardzo ważna. Wciąż odczuwamy pragnienie odnalezienia punktu odniesienia, wokół którego możemy konstruować własne „ja”⁴². Współczesna kobieta *glamorous* często staje się bohaterem-herosem-autorytetem naszych czasów, dzięki temu, że podąża wraz z obowiązującymi prądami szeroko pojętej mody, stylu i dobrych praktyk w wielu dziedzinach. Oprah

40 Tamże, s. 259.

41 Tamże, s. 261.

42 Tamże, s. 256.

Winfrey wykorzystując narzędzia „czwartej władzy” – będąc osobą publiczną i rozpoznawalną – wpływa na postawy i działania jednostek będących częścią społeczeństwa masowego. Oprah kształtuje osobowość widzów oraz zachęca do urzeczywistniania świata wykreowanego w mediach.

Podsumowując rozważania, współczesna kobieta *glamorous*, w odniesieniu do zaprezentowanej etymologii słowa, to kobieta pełna blasku, będąca zarówno współczesnym herosem – kobietą o nadzwyczajnych zdolnościach i cechach, jak i autorytetem, działająca w wielu organizacjach i na wielu płaszczyznach życia społecznego. Ponadto jest to kobieta koncentrująca na sobie uwagę społeczeństwa, tak jak bohaterka mojego artykułu, Oprah Winfrey, ciesząca się popularnością milionów Amerykanów, uznana za najbardziej rozpoznawalną twarz Ameryki tuż po Supermenie i Elvisie Presley’u. Oprah to kobieta szanowana, obdarzona niezwykłym urokiem osobistym, to przede wszystkim kobieta sukcesu, realizująca rozpoczętą w wieku XX rewolucję obyczajową. Oprah Winfrey zasługuje na miano kobiety *glamorous* XXI wieku. To osoba lubiana i szanowana, ale ciągle zmieniająca swój wizerunek i wciąż zaskakująca swoją publiczność. Jak twierdzi Laurie Haag, Oprah Winfrey jest największą kobietą sukcesu, która do tej pory gościła w amerykańskiej telewizji⁴³. Swój sukces zawdzięcza zarówno ogromnym zmianom swojej osobowości⁴⁴, jak i nowym prezentowanym w sposobie komunikacji z widzem/czytelnikiem praktykom. Należy do nich m.in. „familiarność”, która „przejawia się głównie w publicznym ekspozowaniu tego, co prywatne”⁴⁵. Jej wywiady często są wzbogacane o elementy pochodzące z jej życia osobistego, co sprawia, że buduje niezwykłą więź z widzem, czytelnikiem. To pozwala widzom na wejście w bliską relację z presenterką. Z punktu widzenia czytelnika jest nie tylko kobietą sukcesu, lecz jest przede wszystkim człowiekiem, który jak my popełnia błędy. Publiczność nie tylko szanuje ją jako powszechnie docenianą presenterkę-celebrytkę, ale także lubi oraz akceptuje jako indywidualną osobę, pomimo dystansu wytworzonego przez ekran i telewizję.

43 Tamże, s. 115.

44 Z biednej, skromnej, zastraszonej dziewczynki stała się bogatą, odważną i otwartą kobietą.

45 R. Necel, dz. cyt., s. 261.